

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. március 20.
(OR. en)

7264/23

COASI 59
ASIE 26
CFSP/PESC 417
COHAFA 31
DEVGEN 60
SUSTDEV 44
COPS 125
POLMIL 50
MIGR 90

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi: a Tanács Főtitkársága

Dátum: 2023. március 20.

Címzett: a delegációk

Előző dok. sz.: 7191/23, 7234/23

Tárgy: Afganisztán
– A Tanács következtetései (2023. március 20.)

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak az Afganisztánról szóló tanácsi következtetéseket, amelyeket a Tanács a 2023. március 20-i, 3941. ülésén jóváhagyott.

A Tanács következtetései Afganisztánról

1. Az Európai Unió megerősíti, hogy elvi alapon elkötelezett Afganisztán békéje és stabilitása, valamint az afgán nép támogatása mellett. Afganisztán stabilitása – és annak révén a regionális instabilitás, a terrorfenyegetések, a kényszerű lakóhelyelhagyás és az irreguláris migráció megelőzése – a nemzetközi közösség egészének az érdeke.
2. Az EU megerősíti a Tanács 2021. szeptember 15-i következtetéseiben a tálibok által kinevezett ügyvivő kormány politikáit és fellépéseit illetően meghatározott kritériumok fontosságát és érvényességét. Az EU az afgán nép érdekében ismételten felszólítja a tálibokat, hogy minden emberi jogot tartsanak tiszteletben, védjenek meg és érvényesítsenek, járjanak el az emberi jogi jogsértések és visszaélések kezelése céljából, hozzanak létre egy inkluzív és reprezentatív kormányt, akadályozzák meg, hogy Afganisztán bázisként szolgáljon a terrorizmushoz, valamint annak finanszírozásához és terjesztéséhez, biztosítsanak akadálytalan és megkülönböztetésmentes humanitárius hozzáférést, és továbbra is tegyék lehetővé az Afganisztánba és Afganisztánból való biztonságos, védett és rendezett be- és kiutazást.
3. Az EU sajnálatosnak tartja, hogy az alkotmányos alapokon nyugvó kormány 2021. augusztusi megdöntése óta a tálibok fellépései és döntései vállalásaikkal ellentétes módon az afgán nép – és különösen a nők és lányok – emberi jogi, politikai, gazdasági és humanitárius helyzetének drámai romlásához vezettek. Ebbe beleértendők az afgán nép mindazon nemzetközi szerződésekben elismert polgári, politikai, szociális, gazdasági és kulturális jogainak a folyamatos és szisztematikus megsértései is, amely szerződésekben Afganisztán részes fél. A tálibok cselekedeteinek, utasításainak és döntéseinek, valamint belföldi és nemzetközi legitimitásuk hiányának a következményeiért kizárólag a tálibokat terheli a felelősség.

4. Az EU riasztónak tartja és határozottan elítéli a beszámolók tanúsága szerint szisztematikusan elkövetett emberi jogi jogsértéseket, amelyekre különösen a nőkkel, lányokkal és fiúkkal, etnikai és vallási kisebbségekkel, LMBTI-személyekkel, emberijog-védőkkel, újságírókkal és a médiában dolgozó más személyekkel, a biztonsági erők korábbi tagjaival, valamint korábbi politikusokkal szemben kerül sor a tálibok által bejelentett úgynevezett „amnesztia” ellenére. Biztosítani kell az elszámoltathatóságot az emberi jogi jogsértéseket és visszaéléseket, valamint a nemzetközi jog megsértésének eseteit illetően. E tekintetben az EU emlékeztet arra, hogy Afganisztán részes fele a Nemzetközi Büntetőbíróság Római Statútumának. Az EU és tagállamai készek megvizsgálni az azon emberi jogi szerződésekben meghatározott elszámoltathatósági mechanizmusoknak az aktiválásával kapcsolatos lehetőségeket, amelyekben Afganisztán részes fél.
5. A tálibok által alkalmazott kiterjedt és szisztematikus, nemen alapuló megkülönböztetés olyan, súlyos aggodalomra okot adó jelenség, amely példa nélküli a világon. Az EU határozottan elítéli a tálibok azon döntéseit, amelyek a nők és lányok helyzetének általános romlásához vezettek a közéletből való kizárásuk, valamint emberi jogaik – többek között az oktatáshoz, a munkához és a szabad mozgáshoz való joguk – megtagadása következtében. Azon diszkriminatív döntésük révén, amellyel a nők számára megtiltották, hogy akár nemzeti, akár nemzetközi nem kormányzati szervezeteknél dolgozzanak, a tálibok akadályozzák az afgán nép számára való humanitárius segítségnyújtást és alapvető szükségleteikkel kapcsolatos támogatást, és 2021 augusztusa óta felelősek az ország szörnyű humanitárius és gazdasági helyzetének súlyosbításáért.
6. Ehhez kapcsolódóan, emlékeztetve a nőkről, a békéről és a biztonságról szóló, 2018. december 17-i és 2022. november 14-i tanácsi következtetésekre, az EU ismételten megerősíti a nemek közötti egyenlőség, valamint a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő fellépés iránti elkötelezettségét, ideértve többek között a nők és a gyermekek elleni erőszak minden formájáért való elszámoltathatóság érvényesítését, valamint az annak minden formája elleni küzdelemhez való hozzájárulást is.

7. Az EU ismételten kijelenti, hogy változatlanul elkötelezett annak támogatása iránt, hogy Afganisztán életének minden területén teljeskörűen részt vehessen minden afgán személy, ideértve a nőket és lányokat, valamint az etnikai és vallási kisebbségekhez tartozó személyeket is. Az EU felszólítja a tálibokat, hogy sürgősen vonják vissza az elnyomást eredményező döntéseiket, ideértve azokat is, amelyek korlátozzák a nők és a lányok oktatásban való részvételét, valamint a közéletben való teljes körű, egyenlő alapú és érdemi részvételét. A nők és a lányok oktatásban való részvételének korlátozása további pusztító hatásokkal fog járni Afganisztán gazdaságára és fejlődésére nézve.
8. Az EU kész további célzott korlátozó intézkedéseket elfogadni azokkal szemben, akiket a súlyos emberi jogi jogsértésekért és visszaélésekért felelősség terhel. E korlátozó intézkedések nem az afgán lakosságot hivatottak sújtani, és visszavonhatóak.
9. Az EU a nőkről, a békéről és a biztonságról szóló 1325. sz. ENSZ BT-határozattal, az ifjúságról, a békéről és a biztonságról szóló 2250. sz. ENSZT BT-határozattal, valamint a vonatkozó későbbi ENSZ-határozatokkal összhangban emlékeztet a nők és a fiatalok által a konfliktusok megelőzése és megoldása, a béketárgyalások folytatása, a békeépítés, a békefenntartás, a humanitárius segítségnyújtás és a konfliktusokat követő újjáépítés terén betöltött kulcsfontosságú szerepre, és hangsúlyozza annak fontosságát, hogy egyenlő alapon és teljeskörűen részt vegyenek minden, a béke és a biztonság fenntartására és előmozdítására irányuló erőfeszítésben.
10. Az EU és tagállamai továbbra is gondoskodni fognak arról – többek között a „Hear Us” és az afgán női vezetők EU által támogatott fóruma révén –, hogy az afgán nők szélesebb körben hallathassák hangjukat, biztosítva a lehetőséget ahhoz, hogy a nemzetközi közösség meghallgassa álláspontjaikat és figyelembe vehesse azokat az Afganisztánnal kapcsolatos nemzetközi politikai döntéshozatal során.

11. Az EU határozottan elítéli, hogy a nők számára megtiltották, hogy akár nemzeti, akár nemzetközi nem kormányzati szervezeteknél dolgozzanak, és felszólítja a tálibokat, hogy haladéktalanul vonják vissza ezt a döntést. Az afgán nép egyik legjelentősebb támogatójaként az EU továbbra is elkötelezett amellett, hogy további támogatást nyújtson a súlyos humanitárius és társadalmi-gazdasági válság enyhítése céljából. Az EU készen áll arra, hogy a humanitárius elveknek megfelelően és különösen – ebben a szakaszban – a humanitárius segítségnyújtásra vonatkozóan a közelmúltban elfogadott „Írányelvek és az adományozók elvárásai” című dokumentum alapján, elveken alapuló megközelítést követve humanitárius segítséget nyújtson, valamint támogatást biztosítson az alapvető szükségletekhez és a megélhetéshez, összhangban a nemzetközi joggal, többek között az emberi jogok nemzetközi jogával és a nemzetközi humanitárius joggal.
12. Az EU elveken alapuló megközelítése különösen azt jelenti, hogy akkor folytatódhat a segítségnyújtás, ha a nők érdemben részt vehetnek a segítség célba juttatásában, és ha a „ne árts” elv és a megkülönböztetés tilalmára vonatkozó megközelítés jegyében, illetve a „nők által a nőkért” szellemben a nők továbbra is a kedvezményezettek közé tartoznak, gondoskodva egyúttal a kedvezményezettek biztonságának védelméről is. A munkavállalási tilalom által érintett női munkaerő nem helyettesíthető másokkal. Azokban az esetekben, amikor a tevékenységek nem folytathatók az EU elveken alapuló megközelítésével összhangban, az érintett tevékenységekhez nyújtott uniós támogatást felül kell vizsgálni. Ezzel kapcsolatban megbízható nyomonkövetési mechanizmus kerül majd bevezetésre. Az EU felszólítja a tálibokat, hogy tartsák tiszteletben a nemzetközi humanitárius jogot, a humanitárius tevékenységek és az alapvető szükségletek biztosítására irányuló műveletek semlegességét, függetlenségét és pártatlanságát, továbbá garantálják, hogy a segélyszervezetek valamennyi munkatársa – beleértve a női személyzetet is – továbbra is részt vehessen a segélyek célba juttatásában, és biztosított legyen számukra az ország egész területére való szabad és akadálytalan bejutás.
13. Az EU továbbra is töretlenül támogatni fogja az afgán független médiát, a civil társadalmi szervezeteket – köztük azokat, amelyek az emberi jogokért és a nők jogaiért tevékenykednek –, valamint az emberijog-védőket, noha azok szűk és kockázatos keretek között működnek.
14. Az EU szorosan együttműködik valamennyi regionális és nemzetközi partnerrel, és hangsúlyozza, hogy az ENSZ kulcsfontosságú szerepet tölt be Afganisztánban. Az EU továbbra is maradéktalanul támogatni fogja az ENSZ afganisztáni segítségnyújtási misszióját (UNAMA) annak a 2678 (2023) sz. ENSZ BT-határozatban meghatározott, erőteljes emberi jogi dimenzióval rendelkező átfogó megbízatása keretében, valamint az ENSZ afganisztáni emberi jogi helyzettel foglalkozó különleges előadójának munkáját.

15. A Tanács üdvözli az EU kabuli jelenlétét, amely javítja a segélyek célba juttatását, lehetővé teszi a politikai, biztonsági, gazdasági és humanitárius helyzet nyomon követését, megkönnyíti az operatív koordinációt és a kapcsolattartást a végrehajtó partnerekkel és az afgán néppel, valamint annak révén fenntartható a szükséges operatív együttműködés a *de facto* hatóságokkal, anélkül, hogy ezzel legitimálnák őket. Az EU az országban való jelenléte révén továbbra is prioritásként kezeli azt, hogy közvetlenül támogassa az afgán népet és együttműködjön vele, többek között annak érdekében is, hogy megkönnyítse azoknak az afgánoknak a szabad és biztonságos távozását, akiknek esetében fennáll annak a lehetősége, hogy uniós tagállamok befogadják őket.
16. A Tanács emlékeztet arra, hogy az EU afganisztáni különmegbízottja fontos szerepet tölt be az EU álláspontjának közvetítésében a regionális és nemzetközi partnerekkel, illetve az – afganisztáni és azon kívüli – érdekelt felek széles körével folytatott párbeszédok során, valamint a *de facto* hatóságokkal fenntartott kapcsolatok keretében, szoros együttműködésben a tagállamokkal. Az EU és tagállamai ismételten hangsúlyozzák, hogy fontos továbbra is párbeszédet folytatni és együttműködni valamennyi regionális és nemzetközi partnerrel annak érdekében, hogy elő lehessen mozdítani egy stabil, biztonságos és virágzó Afganisztán létrejöttét. Továbbra is prioritást jelent az EU és a közép-ázsiai partnerek között Afganisztánról folytatott rendszeres párbeszéd, valamint az Afganisztán szomszédságában lévő országokkal, a muszlim többségű országokkal, az Iszlám Együttműködés Szervezetével és az Öböl-menti országokkal való együttműködés, összhangban a „Stratégiai partnerség az Öböl menti országokkal” című, 2022. május 18-i közös közleménnyel. E tekintetben az EU üdvözli a nemzetközi közösség – különösen az Iszlám Együttműködés Szervezete – által a nők és lányok oktatásával kapcsolatban tett határozott nyilatkozatokat.
17. Az EU súlyos aggodalmának ad hangot a terrorista csoportok – köztük az Iszlám Állam Horászán Tartomány (ISIS-K) és az al-Kaida – afganisztáni jelenléte és működése miatt. Az EU elítéli az afgán lakosság, különösen az etnikai és vallási kisebbségekhez tartozó személyek és a nemzetközi közösség ellen Afganisztánban elkövetett, valamint a szomszédos országok ellen irányuló sorozatos terrortámadásokat. Afganisztán nem szolgálhat újra bázisként más országok számára a terrorizmushoz és az erőszakos szélsőségeshez, sem pedig ezek finanszírozásához és terjesztéséhez, valamint az ezekkel kapcsolatos tervezéshez és képzéshez, illetve nem fenyegethet vagy támadhat meg más országokat. E tekintetben az EU emlékeztet arra az egyértelmű követelésre, hogy a táliboknak fel kell számolniuk a terrorizmushoz fűződő minden közvetlen és közvetett kapcsolatot, és újólag emlékeztet a tálibok felelősségére a terrorizmus elleni küzdelemben. Az EU továbbra is elkötelezett az Afganisztánra vonatkozó, terrorizmus elleni uniós cselekvési terv és a 2593 (2021) sz. ENSZ BT-határozat végrehajtása mellett.

18. Az EU és tagállamai készen állnak arra, hogy tovább fokozzák az Afganisztánnal szomszédos országoknak és a tágabb térségben található partnereknek a negatív továbbgyűrűző hatások – köztük a terrorizmus, az erőszakos szélsőségeség és a vallási radikalizálódás exportja – megelőzéséhez nyújtott támogatásukat. Az EU kétoldalú, regionális vagy többoldalú fórumok/formátumok keretében fokozni fogja a terrorizmus elleni küzdelemmel kapcsolatos rendszeres konzultációkat az érintett partnerekkel és a szomszédos országokkal, és a tagállamokkal szoros együttműködésben továbbra is támogatni fogja kapacitásaik megerősítését a terrorizmus és az erőszakos szélsőségeség megelőzése, valamint az ellenük folytatott küzdelem érdekében.
19. Az EU aggodalmát fejezi ki a kábítószer-termelés és a kábítószer-kereskedelem miatt, valamint annak kapcsán, hogy a beszámolók szerint nőtt az ópiummák termesztése, ami súlyos egészségügyi és biztonsági következményekkel járhat Afganisztánban, a szomszédos és a tranzitországokban, valamint Európára nézve is.
20. Az EU továbbá aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy fennáll a kockázata a kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszer elterjedésének Afganisztánban és azon túl is, és ezért üdvözli, hogy az ENSZ afganisztáni segítségnyújtási missziója (UNAMA) megbízást kapott azoknak a regionális és nemzetközi erőfeszítéseknek a támogatására, amelyek célja, hogy megakadályozzák a kézi- és könnyűfegyverek tiltott kereskedelmét és destabilizáló hatású felhalmozódását, valamint illetéktelen kezekbe jutását Afganisztánban és a régióban, illetve fellépjenek azzal szemben, és szorgalmazza az ezzel kapcsolatos tevékenységek további támogatását.
21. Az EU tudatában van annak a veszélynek, hogy amennyiben tovább romlanak a humanitárius és biztonsági feltételek, még több ember kényszerülhet elhagyni Afganisztánt, aminek következtében esetlegesen tovább növekedhet a kényszerű lakóhelyelhagyások száma, ez pedig negatívan hatna az emberkereskedelem elleni küzdelem keretében és az irreguláris migráció megelőzése érdekében tett erőfeszítésekre. A meglévő hálózatokon keresztül továbbra is és még fokozottabban figyelemmel kell kísérni a migrációs áramlásokat, valamint az emberkereskedelmet, a migránscsempészt és az irreguláris migráció fokozódását, valamint az ezek – többek között hibrid fenyegetések céljára – eszközként történő felhasználását illetően fennálló kockázatokat. Az EU az „Európa együtt” megközelítés keretében továbbra is együttműködik majd a nagyszámú afgán migránst és menekültet befogadó harmadik országokkal – különösen a szomszédos és a tranzitországokkal –, és fokozza a részükre nyújtott támogatását, hogy ezzel is megerősítse kapacitásaikat annak érdekében, hogy védelmet tudjanak kínálni, méltóságteljes és biztonságos befogadási körülményeket tudjanak teremteni, és fenntartható megélhetést tudjanak biztosítani a menekültek és a befogadó közösségek számára.

22. Az EU továbbra is prioritásként kezeli az emberijog-védők és a veszélynek kitett többi afgán személy védelmének biztosítását. Az EU és tagállamai önkéntes alapon továbbra is biztonságos lehetőségeket biztosítanak a veszélyben lévő személyek számára, elsősorban az áttelepítés és humanitárius befogadás révén.
23. A Tanács felkéri az EU főképviselőjét és a Bizottságot, hogy biztosítsák az uniós álláspont eljuttatását valamennyi afganisztáni szereplőhöz, valamint a regionális és nemzetközi partnereinkhez is.
-